

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

Regeling pgb onder voorwaarden

(Internetconsultatie van 9 juli 2025 tot en met 15 augustus 2025)

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft het voornemen om per 1 januari 2026 de Regeling langdurige zorg (Rlz) te wijzigen ter consultatie voorgelegd. Aanleiding was de *verduidelijking* van de al bestaande bevoegdheid van zorgkantoren om aanvullende verplichtingen op te leggen die zien op de kwaliteit en doelmatigheid van de in te kopen zorg met een persoonsgebonden budget. Dit hoofdpijnenverslag is een samenvatting van de belangrijkste reacties op de internetconsultatie, en de reactie daarop van het ministerie van VWS.

De wijziging van de Regeling langdurige zorg is op 9 oktober 2025 gepubliceerd in de Staatscourant en zal per 1 januari 2026 in werking treden.

Doelgroep en belangrijkste aanpassingen

De doelgroep die door de wijzigingsregeling wordt geraakt, bestaat uit brancheorganisaties en hun leden (personen en bedrijven) op het terrein van:

- Pgb-budgethouders;
- Zorgorganisaties en/of -verleners die financiering voor zorg ontvangen uit een pgb-Wlz.

Hieronder worden de belangrijkste aanpassingen genoemd die zijn doorgevoerd in de toelichting bij de regeling naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie. Verduidelijkt is/zijn:

- het nut en de noodzaak van de verduidelijking van de bestaande bevoegdheid;
- dat het uitgangspunt van de eigen regie van de budgethouder overeind blijft;
- dat de bevoegdheid tot het opleggen van aanvullende verplichtingen bedoeld is voor individuele gevallen, waarin het, ondanks de bestaande mogelijkheden van zorgkantoren, toch wenselijk is om dergelijke verplichtingen op te leggen met het oog op de kwaliteit en doelmatigheid van de in te kopen zorg;
- de rechten van de budgethouder op het moment dat de budgethouder het niet eens is met een beslissing van het zorgkantoor.

De internetconsultatie

Er kon tot en met 15 augustus 2025 gereageerd worden op de voorgenomen wijziging van de Regeling langdurige zorg. Er zijn in totaal tien reacties ingediend, waaronder door twee individuele burgers. Een reactie ging over een ander onderwerp en is niet meegenomen in de verwerking van deze internetconsultatie. De inhoud van deze reactie is wel intern binnen VWS gedeeld. Indieners zijn onder meer de volgende belangenorganisaties, waarmee VWS nadien nog gesproken heeft:

- Per Saldo;
- Iederin;
- Netwerk ouder wooninitiatieven;
- Branchevereniging kleine zorgaanbieders (BVKZ);
- Kansplus (belangennetwerk verstandelijk gehandicapten);
- ZEMVB Kenniscentrum;
- SIEN, voor verwanten van mensen met een verstandelijke beperking;
- EMB Nederland.

1. Algemeen beeld van de reacties

Het algemene beeld dat uit de reacties naar voren komt, is dat begrip bestaat voor de wens om het toezicht op het pgb aan de voorkant te versterken, maar dat tegelijkertijd vraagtekens worden geplaatst bij het nut en de noodzaak van de voorgestelde wijziging en dat deze afbreuk zou doen aan de positie van de budgethouder.

2. Hoofdpijnen van de inhoudelijke reacties

De reacties in deze paragraaf geven uitsluitend de mening van de indieners weer.

Burgers en belangenbehartigers hebben in de internetconsultatie onder andere de volgende kanttekeningen geplaatst:

- *Nut en noodzaak*
Bestaande regelgeving biedt al voldoende mogelijkheden voor kwaliteitsborging en fraudecontrole, onder andere door het derdenbeding. Een aanvullend artikel wordt als

- onnodig gezien.
- *Kader en definities*
De begrippen kwaliteit en doelmatigheid zijn onvoldoende gedefinieerd en een kader ontbreekt, hetgeen een risico vormt op rechtsongelijkheid.
- *Positie van het zorgkantoor en de positie van de budgethouder*
De zorgkantoren krijgen een sterkere controlepositie over de kwaliteit en doelmatigheid van de zorg die met een pgb wordt ingekocht. De positie van budgethouders wordt verzwakt.
- *Dat in de toelichting van de wijzigingsregeling een onjuist voorbeeld is beschreven.*
- *Toename administratieve lasten*
De verduidelijking leidt tot meer bureaucratie, hogere administratieve lasten en langere procedures.
- *Gevolgen arbeidsmarkt*
De diploma- en kwalificatie-eisen die in de toelichting zijn genoemd, kunnen de keuzevrijheid en autonomie van budgethouders ernstig beperken. Ervaringskennis, persoonlijke betrokkenheid en continuïteit zijn in de praktijk minstens zo waardevol als formele scholing. De diploma- en kwalificatie-eisen zouden de toegang tot passende zorg verder bemoeilijken in een toch al krappe arbeidsmarkt en kunnen leiden tot tekorten aan zorgverleners.

3. Reactie ministerie van VWS

Hoewel er onder de indieners begrip is voor de verduidelijking van de bevoegdheid van zorgkantoren, zijn er ook zorgen over het nut en de noodzaak van deze verduidelijking. Vanuit de belangenorganisaties was er behoefte aan overleg en het ministerie van VWS heeft hieraan gehoor gegeven.

De grootste zorg die uit de reacties op de internetconsultatie en het overleg kwam, is dat de bevoegdheid om verplichtingen aan het pgb te verbinden veel breder toegepast gaat worden dan alleen in specifieke situaties, hetgeen volgens belangenorganisaties gevolgen kan hebben voor de eigen regie van budgethouders bij het inkopen van zorg en administratieve lasten. Daarbij wordt erop gewezen dat de zorgkantoren al over voldoende controlemogelijkheden beschikken om erop toe te zien dat budgethouders de juiste zorg inkopen en de wijziging daardoor overbodig is. Naar aanleiding van de reacties is de toelichting bij de wijzigingsregeling gewijzigd, zodat onder andere wordt benadrukt dat:

- het uitgangspunt van de eigen regie van de budgethouder overeind blijft;
- de bevoegdheid tot het opleggen van aanvullende verplichtingen bedoeld is voor individuele gevallen, waarin het, ondanks de bestaande mogelijkheden van zorgkantoren, toch wenselijk is om dergelijke verplichtingen op te leggen met het oog op de kwaliteit en doelmatigheid van die zorg;
- de verwachting is dat de administratieve lasten niet toenemen, omdat het een verduidelijking betreft en de toepassing slechts voor individuele gevallen bedoeld is.

Onderstaand volgt een reactie vanuit het ministerie van VWS op de overige kanttekeningen die zijn ingediend tijdens de internetconsultatie.

Nut en noodzaak

De bestaande bevoegdheid om verplichtingen aan het pgb te verbinden, is impliciet geformuleerd. De wijzigingsregeling betreft een verduidelijking van de al bestaande bevoegdheid. Deze bevoegdheid kan bijdragen aan het beter inregelen van de controle die op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz) plaatsvindt aan de *voorkant*, zoals ook de Centrale Raad van Beroep (CRvB) in een uitspraak van 16 februari 2022¹ heeft overwogen. Hiermee kan het risico voor de budgethouder op terugvordering van (een deel van) het pgb achteraf worden verlaagd. Belangenbehartigers betwijfelen het nut en de noodzaak van de verduidelijking en wijzen in dit verband op de bescherming die het derdenbeding biedt. Het derdenbeding stelt zorgkantoren in staat om bij een frauderende zorgverlener betalingen terug te vorderen die ten onrechte uit het pgb zijn gedaan. Hoewel daarmee wordt voorkomen dat terugvordering bij de budgethouder

¹ ECLI:NL:CRVB:2022:250

geschiedt en deze in zoverre wordt beschermd, verdient het de voorkeur om onterechte betalingen aan frauderende zorgverleners in zijn geheel te voorkomen door een betere controle vooraf.

Kader en definities

Zorgverzekeraars Nederland (ZN) werkt met zorgkantoren aan een gezamenlijk gelijkgericht beleids(afwegings)kader "pgb onder voorwaarden", waarin wordt uitgewerkt op welke wijze van de bevoegdheid tot het stellen van voorwaarden gebruik zal worden gemaakt.

Positie van het zorgkantoor en de positie van de budgethouder

De zorgkantoren hadden reeds een bevoegdheid tot het stellen van voorwaarden aan het pgb in de Wlz. Deze bevoegdheid is nu verduidelijkt en daarmee wijzigt niets in de positie van het zorgkantoor of de budgethouder.

Voorbeeld situatie

Het voorbeeld in de toelichting bij de wijzigingsregeling is een situatie die zorgkantoren ook zien in de praktijk. Naast het overgrote deel van de gevallen waarin de inkoop van zorg door budgethouders goed gaat, zijn er ook individuele situaties waarin (reeds bij de beoordeling van de pgb-aanvraag duidelijk is dat) met het pgb niet op doelmatige wijze wordt voorzien in toereikende zorg van goede kwaliteit. Juist in die individuele situaties kan het stellen van voorwaarden nodig zijn.

Gevolgen arbeidsmarkt

Naar aanleiding van de reacties op de internetconsultatie is in de toelichting het diploma- en kwalificatie-vereiste verwijderd. In de toelichting is opgenomen dat de zorgvraag van de budgethouder kan rechtvaardigen dat het zorgkantoor in de verleningsbeschikking de verplichting opneemt dat de zorg wordt verleend door een zorgverlener die beschikt over wat bij die zorgvraag passend mag worden geacht.